

วัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใส

สิ่งที่ท่านควรทราบ

กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

1. โรคอีสุกอีใส คืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

โรคอีสุกอีใส เป็นไข้อย่างหนึ่งซึ่งพบบ่อยในเด็ก อาการมักไม่รุนแรง แต่บางครั้งบางคราว อีสุกอีใสอาจก่อให้เกิดอาการรุนแรงได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทารกอายุน้อย ผู้มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง ในวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่

อาการทั่วไปของโรคคือไข้ ผื่นแดง ต่อมากลายเป็นตุ่มใส แล้วจึงค่อยตกสะเก็ด คัน และอ่อนเพลีย บางครั้งผื่นที่ผิวหนังอาจลุกลามอักเสบรุนแรง ซึ่งอาจเป็นแผลเป็นได้ บางรายอาจเกิดปอดบวมหรือก่ออาการสมองอักเสบได้

โรคนี้ติดต่อกันจากคนสู่คนโดยละอองฝอยจากลำคอ หรือสัมผัสกับตุ่มใสบนผิวหนังโดยตรง หลังจากเป็นอีสุกอีใสแล้ว หลายปีต่อมาอาจเกิดโรคงูสวัด ซึ่งทำให้เกิดเป็นตุ่มใสที่เจ็บปวดขึ้นเป็นกลุ่มบนผิวหนังตามแนวเส้นประสาทได้

โรคอีสุกอีใสสามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใส ทำมาจากเชื้ออีสุกอีใสที่อ่อนฤทธิ์ ไม่ก่อโรคอีสุกอีใสแต่สร้างภูมิคุ้มกันต่อโรคได้ดี หลังจากฉีดวัคซีนแล้วผู้รับวัคซีนบางคนยังอาจเป็นโรคอีสุกอีใสได้อีก แต่จำนวนเม็ดผื่นจะน้อย ไม่ค่อยมีไข้ และอาการทั้งหมดจะทุเลาเร็วกว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

เด็กซึ่งยังไม่เคยมีประวัติเป็นโรคอีสุกอีใสมาก่อน ควรพิจารณาให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใส 2 ครั้ง โดยครั้งแรกแนะนำให้ฉีดเมื่ออายุประมาณ 12-18 เดือน ครั้งที่สองเมื่ออายุ 4-6 ปี หรือห่างจากเข็มแรกอย่างน้อย 3 เดือน สำหรับวัยรุ่นอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป ให้ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง ห่างกัน อย่างน้อย 4-8 สัปดาห์

วัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส สามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน แต่ต้องแยกเข็มฉีด

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้มีภาวะดังต่อไปนี้ไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใส

- ผู้ที่มีปฏิกิริยาแพ้อย่างรุนแรงต่อสารพวกเจลาติน หรือมีประวัติแพ้ยานีโอมายซิน หรือวัคซีนชนิดนี้
- สตรีมีครรภ์ห้ามฉีดวัคซีนนี้ (ควรรอไปฉีดหลังคลอด) และสตรีที่ฉีดวัคซีนชนิดนี้ไม่ควรปล่อยให้ตั้งครรภ์ในช่วงเวลา 1 เดือนแรกหลังรับวัคซีน
- ผู้ป่วยกรณีดังต่อไปนี้ อาจรับวัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใสได้ แต่จำเป็นต้องปรึกษาแพทย์ก่อนทุกครั้ง
 - ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการเต็มขั้น หรือภูมิคุ้มกันบกพร่องรุนแรงหรือโรคภูมิคุ้มกันพร่องชนิดอื่น
 - รับประทานยาซึ่งมีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย เช่น เพรดนิโซโลนเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 2 สัปดาห์เป็นต้นไป
 - เป็นมะเร็ง หรือกำลังรับการรักษามะเร็งไม่ว่าจะด้วยวิธีฉายรังสีหรือด้วยยา
 - เคยได้รับเลือดหรือส่วนประกอบของเลือด
- หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อน จึงมารับวัคซีน

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใส

วัคซีนชนิดนี้ปลอดภัยและให้ผลดีต่อผู้รับมากกว่าการปล่อยให้เป็นอีสุกอีใสตามธรรมชาติมาก อย่างไรก็ตามวัคซีนทุกชนิดอาจมีผลข้างเคียงบ้าง วัคซีนป้องกันโรคอีสุกอีใสฉีดแล้วอาจมีปฏิกิริยาต่าง ๆ ได้เช่น ปวดบริเวณที่ฉีด ไข้ต่ำ ๆ ตุ่มขึ้นหลังจากฉีด (ไม่เกิน 1 เดือน) อาการข้างเคียงรุนแรง เช่น ชักจากไข้ ซึ่งพบได้น้อยกว่าหนึ่งในพันราย

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

6. วัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส อยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส ไม่ได้อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันของกระทรวงสาธารณสุข ผู้ปกครองต้องจ่ายค่าวัคซีนเอง

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส หรือไม่

วัคซีนป้องกันโรค อีสุกอีใส เป็นวัคซีนทางเลือกหรือวัคซีนเสริมผู้ปกครองอาจพิจารณาให้วัคซีนนี้ หากต้องการลดความเสี่ยงต่อโรคอีสุกอีใส

8. มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

แม้โรคอีสุกอีใสมักจะเป็นโรคไม่รุนแรงแต่มีความสามารถในการระบาดได้สูง ถ้าเด็กเป็นโรคอีสุกอีใส ควรรักษาความสะอาดของร่างกาย โดยเฉพาะต้องหมั่นล้างมือฟอกสบู่เสมอ ตัดเล็บให้สั้น ไม่ควรให้เด็กที่ป่วยเป็นโรคอีสุกอีใสไปโรงเรียน หรือเข้าที่ชุมชนจนกว่าแผลจะตกสะเก็ด และแจ้งให้คุณครูประกาศให้ผู้ปกครองและเพื่อนในห้องทราบ เพราะโรคอีสุกอีใสอาจก่ออันตรายรุนแรงแก่เพื่อนร่วมชั้นเรียนผู้ซึ่งมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงได้

ในบางครั้งโรคอีสุกอีใสอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนอื่นได้ ดังนั้นหากเด็กเป็นโรคอีสุกอีใส และมีอาการไข้สูง ชิม ตุ่มใสกลายเป็นแผลติดเชื้อ ควรรีบนำมาพบแพทย์

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน

โดย สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข